

Policy för enskilda avloppsanordningar (upp till 25 pe) i Orust kommun

Gäller för ansökningar inkomna efter den 1 juli 2008.

Inledning

Avloppspolicy är framtagen med anledning av att Naturvårdsverkets allmänna råd för små avloppsanläggningar (SNV 87:6) har upphävts och ersatts av nya allmänna råd (NFS 2006:7). De nya allmänna råden ställer funktionskrav istället för teknikkraV som tidigare. Olika reningskrav skall ställas på anläggningen utifrån hälsoskydds- och miljöskyddsaspekt.

Orust kommun har en stor andel enskilda avlopp. Ca 6500 hushåll har enskilda avloppslösningar. Därutöver finns ca 300 hushåll som är anslutna till enskilda gemensamhetsanläggningar (>5 hushåll), varav en anläggning i Svanvik har 140 hushåll påkopplade. Övriga hushåll är anslutna till kommunalt avlopp.

Lagstiftning

Miljöbalken och lokala föreskrifter

Avloppsvatten skall enligt miljöbalken (SFS 1998:808) 9 kap 7 § avledas och renas eller tas omhand så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer.

Enligt 12 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det förbjudet att i vattenområde släppa ut avloppsvatten från vattentoalett eller tätbebyggelse om avloppsvattnet inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning. Vattenområde definieras i 11 kap 4 § miljöbalken som ett område som täcks av vatten vid högsta förutsägbara vattenstånd. I förarbetena till miljöbalken nämns exempel på vattenområden såsom sjöar, vattendrag, diken och kärr.

Innan inrättandet av en avloppsanordning med vattentoalett krävs tillstånd enligt 13 § förordningen om miljöfarlig verksamhet (1998:899). Tillstånd krävs också vid anslutande av vattentoalett till befintlig anläggning. Enligt lokala föreskrifter krävs även godkännande för att inrätta avloppsanordning för bad-, disk-, och tvättavloppsvatten (BDT) utan WC.

Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2006:7)

2006 kom nya allmänna råd för små avlopp (upp till 25 pe) från Naturvårdsverket (NFS 2006:7). I de nya råden ställs krav på anordningarnas funktion istället för deras konstruktion. Det finns en uppdelning av funktionskraven i normal och hög skyddsnivå avseende hälsoskydd och miljöskydd.

Enligt råden är det tillsynsmyndigheten i respektive kommun som skall bedöma i vilka eventuella delar/områden av kommunen som det ställs strängare reningskrav.

Grundkrav

- A. Dag- och dränvatten leds inte till spillvattenanordningen.
- B. Avloppsanordningen är, med undantag för eventuell infiltrerande del, tät för att hindra in- och utläckage av vatten.
- C. Avloppsanordningens funktion är enkel att kontrollera.
- D. Avloppsanläggningen är utformad så att underhåll och service underlättas.
- E. Avloppsanordningen anläggs på ett sådant sätt och på en sådan plats att dess funktion kan upprätthållas under anordningens livslängd.
- F. Avloppsanordningen åtföljs av en drift- och underhållsinstruktion från leverantören som innehåller de uppgifter som behövs för att säkra anordningens funktion.
- G. Avloppsanordningen är, i den mån det behövs, försedd med larm om det uppstår drift-, eller andra funktionsstörningar.
- H. Det finns möjlighet att ta prov på det avloppsvatten som kommer ut från anordningen i annat fall än när avloppsvattnet leds till en slutna behållare.

Hälsoskydd

Normal nivå

A. Utsläpp av avloppsvatten medverkar inte till en väsentligt ökad risk för smitta eller annan olägenhet, t.ex. lukt, där människor kan exponeras för det, exempelvis genom förorening av dricksvatten, grundvatten eller badvatten.

B. Den hantering av restprodukter från anordningen som äger rum på fastigheten, kan skötas på ett hygieniskt acceptabelt sätt.

Hög nivå

Utöver A -B

C. Ytterligare skyddsåtgärder utöver den huvudsakliga reningen i anordningen vidtas. Exempelvis kan det finnas behov av att förbjuda vissa utsläpp, att göra utsläppspunkten mer svårtillgänglig, att öka anordningens robusthet eller att lägga till reningssteg som ytterligare reducerar föroreningsinnehållet, ökar uppehållstiden, utjämnar varierande flöden eller tar emot eventuellt bräddat vatten.

Miljöskydd

Normal nivå

A. Teknik som begränsar användningen av vatten används, t.ex. vattensnåla armaturer.

B. Fosfatfria tvättmedel och hushållskemikalier används.

C. Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 90 % reduktion av organiska ämnen (BOD7).

D. Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 70 % reduktion av fosfor (tot-P).

E. Avloppsanordningen möjliggör återvinning av näringsämnen ur avloppsfractioner eller andra restprodukter.

F. Åtgärder vidtas för att minimera risk för smitta eller annan olägenhet för djur.

Hög nivå

Utöver A-C, E och F

G. Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 90 % reduktion av fosfor (tot-P)

H. Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 50 % reduktion av kväve (tot-N)

Tillämpning i Orust kommun

Miljö- och byggnadsnämnden i Orust kommun har bedömt att det råder krav på hög skyddsnivå i princip över hela kommunen både avseende hälsoskydd och miljöskydd.

Möjligheten att ansluta till befintliga kommunala eller samfällda reningsverk skall **alltid** beaktas i första hand. Gemensamma lösningar för flera fastigheter skall eftersträvas särskilt om det innebär en sanering av bristfälliga befintliga enskilda avlopp som därmed medför en minskning av närsaltbelastningen. **I undantagsfall kan normal skyddsnivå tillämpas.**

Hälsoskydd

Bedömning att hög skyddsnivå enligt NFS 2006:7 skall tillämpas avseende hälsoskydd baseras främst på kravet att skydda dricksvattnet vars tillgång är begränsad i stora delar av kommunen. Högre krav ställs vid skydd av områden med samfällda vattentäkter.

Miljöskydd

Hela Orust kommuns avrinningsområde ligger i ett havsområde som är tydligt påverkat av övergödning, därför skall hög skyddsnivå enligt NFS 2006:7 tillämpas avseende miljöskydd i hela kommunen. **I undantagsfall kan normal skyddsnivå tillämpas.**

Avloppsanordningar

Hälsoskydd

De tekniker som redovisas i tabellen nedan bedöms alla uppfylla kriterierna för normal skyddsnivå. Bedömning av vilken teknik som klarar hög skyddsnivå avseende hälsoskydd görs i varje enskilt fall beroende på vad som skall skyddas t ex badvatten eller dricksvatten.

Miljöskydd

I tabellen 1 redovisas exempel på tekniker som klarar hög respektive normal skyddsnivå.

Bedömningen har gjorts utifrån den kunskap som finns idag. I takt med att ny teknik och ny kunskap tillförs området kommer troligtvis nedanstående tabell revideras.

Tabell 1.

Avloppsvatten	Anläggningstyp	Hög skyddsnivå	Normal skyddsnivå (i undantagsfall)
BDT+WC	infiltration ¹	Ja	Ja
	infiltration ¹ + fosforfällning	Ja	Ja
	markbädd ¹	Nej	Ja
	markbädd ¹ + fosforfällning	(Ja) ⁴	Ja
	minireningsverk + polerbädd ²	Ja	Ja
	kretsloppslösningar ³ (enbart urinsorterande)	Ja	Ja
ENBART BDT (WC till sluten tank eller mulltoa)	infiltration ¹	Ja	Ja
	markbädd ^{1,6)}	Ja	Ja
	resorption	(Nej) ⁵	Ja

¹ Anläggningen utformas motsvarande markbädd/infiltration enl Naturvårdsverkets faktablad 8147. Även kompaktfiler (tex Baga, In-drän, Rona, Pipe-life) kan användas.

² Ca 10 m² och minst 40-50 cm mäktighet eller motsvarande funktion.

³ I första hand skall avskild urin återanvändas som växtgödning, i andra hand tillföras godkänd BDT-anläggning

⁴ Prövas i enskilt fall.

⁵ Medges i undantagsfall efter särskild prövning.

⁶ Inbyggda sandfilter (IVA-filter) uppfyller inte krav på hög skyddsnivå.

Krav**Installationskontroll**

Krav skall ställas på att anordningen ska utföras enligt ansökan eller anmälan eller på annat sätt som föreskrivs i tillståndet, samt att utförandet av angivna kritiska delar ska dokumenteras med bilder i överensstämmelse med en i beslutet fastställd kontrollplan.

Dokumentationen av denna kontroll samt ett intygande av installatören att anordningen är utförd enligt beslutet skall lämnas till Miljö- och byggnadsenheten som därefter utfärdar ett slutbesiktningsprotokoll.

Årlig/3:e årskontroll

Krav kan ställas på årlig kontroll av minireningsverk eller andra störningskänsliga tekniker. Förslag på intervall samt provtagningsparametrar lämnas senast vid kommande årsskifte 2008/09, efter utfört sommarprojekt "Provtagning på minireningsverk".

Kontroll skall utföras av sakkunnig person. I samband med installationskontrollen skall en kopia på skötsel- och serviceavtal eller motsvarande redovisas.

Provtagning

Utgående avloppsvatten från anordningar anslutna till minireningsverk kan provtas avseende BOD7, tot-P samt tot-N, krav framgår av avloppstillståndet. Kopia på analys svar skickas till miljö- och byggnadsenheten.

I tabell 2 anges reduktionskrav och riktvärden avseende hög skyddsnivå miljöskydd.

Tabell 2.

Parameter	Reduktion	Utgående halt -riktvärde
BOD7	minst 90 %	15 mg/l*
Tot-P	minst 90 %	0,5-1,0 mg/l
Tot-N (ej behov på frekvent kontroll)	minst 50 %	40 mg/l

*Att haltkravet avseende BOD7 skiljer sig från det omräknade värde som anges i NFS 2006:7 beror på att tekniken är väl utvecklad och att det är rimligt att ställa detta haltkrav.

Skyddsavstånd

Horisontellt skyddsavstånd från avloppsanordning till dricksvattentäkt bör motsvara grundvattnets transportsträcka under två till tre månader vid maximalt vattenuttag. Krav kan ställas på att sökande skall låta utföra en hydrogeologisk undersökning som visar på att relevanta skyddsavstånd kan uppnås.

I tabell 3 anges skyddsavstånd som skall eftersträvas vid lokalisering av avloppsanordning med WC.

Tabell 3.

Avloppsanordning	Avstånd till vattentäkt	Avstånd till dike	Avstånd till fastighetsgräns	Avstånd till bostadshus
markbädd eller infiltration	50 till 200 m	>*10 m	> 4 m	> 10 m
reningsverk eller tät markbädd	> 20 m	-	> 4 m	> 10 m
slamavskiljare	> 20 m	-	> 4 m	> 10 m
täthetsprovade ledningar	> 10 m	-	-	-

* >= mer än

Det renade avloppsvattnet bör ledas i 150 meter öppet dike innan det mynnar i bäck, å, sjö eller hav.

Vid avstyckning av tomter skall läggas särskilt stor vikt vid att skyddsavstånden hålls.

Åtgärda befintliga avlopp

(anläggningar med både WC- och Bdt samt enbart Bdt)

Miljö- och byggnadsenheten skall uppmärksamma om det är relevant att ställa krav på att fastigheten och/eller stamfastigheten åtgärdar bristfällig avloppsanordning vid förhandsbesked eller bygglov.

Slutna tankar

Slutna tankar för wc accepteras i planlagda områden och utvecklad tätbebyggelse för främst fritidsboende för att främst skydda tillgången på dricksvatten. I första hand rekommenderas dock kretsloppsanpassade lösningar. (t ex mulltoa). Inom övriga områden bör annan avloppslösning än wc till slutna cistern främst komma i fråga

PM

Tillägg till Avloppspolicy, om krav på befintliga avloppsanläggningar

Miljö- och byggnadsenheten har fått bidrag från Vattenvårdsenheten för ett åtgärdsprogram för närsaltsbegränsning inom sjösystemet Grindsbyvattnet/Assmunderödsvatten, inom Länsstyrelsens regeringsuppdrag 51c.

Regeringsuppdraget innebär att Länsstyrelsen Västra Götaland i samarbete med intresserade kommuner skall ta fram metoder och planeringsunderlag för åtgärder samt inleda och förstärka kostnadseffektiva åtgärder för minskad miljöpåverkan på havsmiljön från enskilda avlopp.

I åtgärdsprogrammet ingår inventering av punktkällor inom 200 meter från sjöarnas stränder och tillrinnande vattendrag, en prioritering av vilka avlopp som kräver åtgärder och vilka krav som kan ställas på dessa. För punktkällor från lantbruken läggs inga åtgärdsförslag annat än ordinarie tillsyn och samarbete med olika organisationer, LRF, Greppa Näringen (lst) m.fl. Utöver detta kommer ett eller flera våtmarksprojekt att initieras.

En delrapport skickades till Vattenvårdsenheten i slutet av mars (bifogas tjänsteskrivelsen).

Grindsbyvattnet och Assmunderödsvatten är starkt påverkat av övergödning och dess status är klassat som otillfredsställande.

I hela inventeringsområdet ingår 160 fastigheter och av dessa är ca 60% åretruntbostäder. Av den näring som tillförs sjöarna bidrar de enskilda avloppen med ca 10 %. Bland tillflödena så bidrar (2005-2007) bäcken från Myckleby med ca hälften av näringen. I detta område ligger ca 30% av alla avlopp som ingår i inventeringen.

Åtgärdsprogrammet syftar till att på sikt minska närsaltsbelastningen i sjöarna och därmed även utflödet i Slussenkilen.

Under avloppsinventeringen 1993-94 i området, ställdes krav på längre gående rening än 3-kammarbrunn för årsboende inom hela avrinningsområdet. Inom detta åtgärdsprogram följs de kraven upp för fastigheter som ligger inom ca 200 meter från sjöarna eller tillrinnande vattendrag, då avloppsvattnet från dessa bostäder sannolikt

påverkar vattnets näringsinnehåll mest. Krav ställs även på fritidsboende och även åretruntboende med tidigare godkända (äldre och mindre än dagens krav) anläggningar.

Av de 160 fastigheterna är ca 90 av dessa antingen fritidshus (40 st) med stenkista som avlopp eller åretruntboende med obefintliga anläggningar alternativt äldre och mindre anläggningar med behov av uppgradering alternativt ny anläggning. Kostnaden för uppgradering alt. ny anläggning spänner mellan 30 000 – 160 000 kronor.

Förslag på krav för befintliga BDT-avlopp

För BDT-avlopp i hus med mer vattenslukande installationer som dusch eller diskmaskin eller tvättmaskin ställs krav på 1,1 m³ 2-kammarbrunn med markbädd/infiltration på 20 m².

För BDT-avlopp i hus med enbart tvättfat och diskho ställs inga krav på förbättringsåtgärder utan särskilda skäl (med särskilda skäl menas t.ex. att fastigheten ligger inom ett särskilt skyddsvärt område).

Motivering till ovanstående är att avvägningsregeln (2kap 7§ MB) anger att kostnaden skall vara rimlig i förhållande till miljönyttan av en åtgärd.

Krav på befintliga WC/BDT-avlopp

För markbädds- och infiltrationsanläggningar som är äldre än 1992 och med en yta < 30 m², skall krav på ny anläggning ställas.

Undantag från krav på ny anläggning kan ges äldre markbäddar och infiltrationsanläggningar > 30 m² som bedöms ha en god infiltrationskapacitet, d.v.s. klarar hög skyddsnivå. För markbäddar kan en uppgradering räcka med krav på kemsteg (doseringspump ex. BAGA) för att säkra fastläggning av fosfor. För infiltrationsanläggningar krävs då ingen åtgärd.

Motivering till krav på befintliga anläggningar är att dessa är för gamla och för små för att klara dagens krav på hög skyddsnivå (i de områden som bedöms ha behov av det) antingen med avseende på miljöskydd (t.ex. närhet till övergödningssensibla vattenområden) och/eller hälsoskydd (t.ex. säkra dricksvattenförsörjningen). Tillstånd givna med stöd av lagstiftning före miljöbalken har inte samma rättskraft och det finns inget hinder för kommunen att meddela de föreläggande och förbud som bedöms nödvändiga. (Tillstånd meddelat med stöd av hälsoskyddslagen är begränsat till inrättandet av en anläggning och inte utsläpp av avloppsvatten)

Teknikkrav

En förstudie för biogasanläggning på Orust är gjord av Lantbrukarnas Ekonomi AB och de har även ansökt om KLIMP bidrag från Naturvårdsverket (NV). Svar från NV väntas i maj 2008. Under förutsättning att biogasanläggningen etableras inom de närmaste åren kan även slutna tank, ansluten till extremt snålspolande toaletter vara en möjlig avloppslösning för årsboende.
